

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

3 de Officio, cura, & administratione tutorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

alioquin priuatur delata sibi & debita successione: tenetur tamen idem tutor damnatum omne pupillo restitueret, l. Polla, §. si de iis quibus videtur. C. l. tutoris vel curatoris culpa, de administr. tuto. lib. 5. C. Eoque pertinet actio tutelae, de qua, si Deus permiserit postea. §. Dicitur. In finitione potestatem in capite libero tutelam esse, ut a feruili, de qua suo loco, differre intelligamus. Et, vis & potestas in capite libero hic, loco generis sunt: Nam non solum pupilli liberi sunt sub potestate, sed etiam filii alii, ut diximus, & vxor in potestate mariti. Reliqua, ad tuendum eum, & loco differentiarum sunt. Dixit autem in hac finitione Seruius, in capite libero, non ut alii volunt, in capite libero, sicut Theophilus exprimit in §. atq. in primis, de tut. lib. 1. Inst. tit. 13. In eo enim minus dixisse, quam Seruii finitio apud Vlpia. & apud Iustin. referat Vlp. l. de iur. in P. §. 1. eo. ap. Inst. videtur: sicuti & in eo quod non meminit in ea finitione de data, sed de permisa tantum tutela. Verba Theophili haec sunt. *Tutela est. ut Seruius defuit, ius quoddam ac potestas in liberum caput data, & ad tuendum eum inuicem a, qui per atatis imbecillitate se defendere nequit. iure cuius per-*

4 *missa.* §. Dico igitur latius patere verba in libero capite, quam in liberam caput: quia & qui tutorem seu curatorem accipit, liber vel statuliber, non seruus esse debet, l. si qui, & l. si impuberi, de tutor. & curat. dat. ab his, & c. in P. & qui tutor curatore etiam datur, l. in feruili conditione, qui da tut. vel cur. poss. C. Nam ius, qui serui sunt, satis prospectum est dominica potestate, tutelaque eorum penes dominos est, l. 1. de iis qui sunt sui vel alien. iur. l. item ap. Labeon. §. prator ait, de iur. in P. eamque oportet manere dominis imminutam, l. 2. d. tit. de iis qui, §. pen. eod. ap. Inst. Si autem seruum liberis suis tutorem relinquit, intelligitur quoque ei libertatem reliquisse, §. 1. qui testam. tutor. dar. poss. ap. Inst. nam concessio consequente, & antecedens, quo ad id perueniri potest tantum, concessum existimamus, §. idem iuris, quibus ex caus. manus. non lic. l. fin. de offic. eius cui manda. est iurisd. in P. Nisi quis eum seruum tutorem dederit, quem liberum existimat: tunc enim nec liber nec tutor erit, l. quis tutorem, de test. tutel. in P. §. Adiciuntur finitioni, ad tuendum eum, & c. Hinc tutores a tuendo dictos monuit: ruitio autem est auctoritas ea ratione & contemplatione concessa ut toties adhibeatur, quoties opus est: haecque in potestate consistit, etsi in actum non perueniat tuitionis: id est, etsi non interponatur. Potest namque aliquando ad eum modum compositum esse patrimonium pupilli, ut interpositione auctoritatis non indigeat, l. qui tutor negotia pupilli, eod. Auctoritatem autem praeberet nihil aliud est, quam probare quod geritur, Paul. l. 3. eod.

6 §. Quem defendit principaliter & tuetur tutor, pupillus est, §. datus, de excusa. tuto. §. certa, qui test. tut. dar. poss. accessorie quoque & eius res, ut necdeductis reb. eius vel certis testamentariis dari possit, Vlp. in l. certarum 12. cum 3. seq. de testament. tut. lib. 24. P. tit. 2. iuncta l. propter litem 24. §. fin. de excusa. tut. lib. 27. P. tit. 1. Qua nota etiam differt tutela a curatela, quod illa & vniuerso patrimonio etiam detur: illa autem, & certarum patrimonii possit esse, §. item inuisi, de cura. & §. certa, qui test. tut. dar. poss. l. & si ad species curator datus sit, rem prep. sal. fo. in P. Et in summa, tutor omnibus quae nocere vel damno esse possunt pupillis, si gesta vel contempta, negligenterve perpetrata fuerint, adesse debet.

7 §. Colligimus autem contraria conclusione, in his quae minor sine incommodo gerit, & quae fiunt cum suo compendio, non valde necessario aut omnino ad actum firmandum non exigitur tutoris auctoritatem, §. 1. de auct. tut. §. pupillus, de inutil. stipul. l. contra iuris regulas, de pactis P. l. Iulianus, §. si quis a pupillo, de actio. emt. P. l. 1. & 2. de auctor. prest. lib. 5. C. tit. 54. Cuius l. obligari, l. 9. de aucto. tut. in P. ut pote cessante ratione tutelae, l. adigere, §. quamuis, de iure patron. c. cum cessante, de appellatio. apud Gregor. quae ad defendendum & tuendum inducta est. Neue quod in fauorem illorum constitutum indultum est, in eorumdem conuertatur iniuriam, l. quod fauore, C. de legibus. In Adaphoris tamen & dubiis actibus, num utilitas vel incommodum gerentibus pupillis possit accedere, satis erit iuxta legum praescripta, non pupillis solis fidere, qui specie apparentis commodi possent ex consequentia damnis inuolui, sed in his intercedere & praerire tuto. is auctoritatem. Veluti si de adeunda hereditate agatur, §. neque tamen, de auct. tuto. l. obligari, §. 9. pupillus, eod. P. l. potui, C. de iur. delibe. l. pupillus si fieri potest, de acq. hered. quae videtur opipara & locuples, cum tamen possit habere caecum & latens res alienam, vel litium & expensarum inexplicabiles labyrinthos. Interest autem minorum sumtibus & li-

tibus non vexari, ut Vlpianus tradit, l. minorib. 25. ann. l. 6. de min. 25. ann. lib. 4. P. tit. 4. Quod & de aliis actionibus iudicialibus instituendis rescriptum esse Iustiano, l. clarus 4. de aucto. prest. lib. 5. C. tit. 50. facit l. 1. & 2. qui leg. per. stan. in iud. hab. lib. 3. C. tit. 6. l. vniuersis, u. qui tuto. dar. pos. lib. 5. C. tit. 44. Cum cauius, inquit, & melius sit, cum suasionem perfectissima & responsa facere minores, litemque inferre: ne ex sua imperitia vel inueni calore, aliquid vel dicant vel accant, quod si fuisset prolatum vel non expressum, prodesse poterat, & a deteriore calculo eos eripere. Quocirca negotia quoque, quae cum animi iudicio fieri debent, non mirum erit requirere tutoris quoque auctoritatem, l. in negotiis contrahendis, & l. pupillus velle, de reg. iur. Excepit quatuor casibus notatis ab Accursio in §. nec tamen in verbo, nec vllum, de aucto. tut. in quibus sine tutore & curatore, minor iudicium subit, si agatur de toto violato, l. si maritus, §. lex ad l. Iul. de adult. in P. si de momentanea possessione, l. momentanea, qui leg. per. stan. in iud. hab. C. l. 1. si per vim vel alio mod. C. si de interdicto de libero homine exhibendo, l. quod lex, §. sed etsi mulier, de lib. homi. exhib. in P. si venia aetatis impetretur l. 1. & 2. de iis, qui ven. ata. impetra. Quae tamen magis ad adultos quam pupillos mihi pertinere videtur excepta momentanea possessione. §. Ceterum §. auctoritas praesentis & intelligentis est tutoris, qui gratum ratumque habet quod agitur per pupillum in praesenti negotio, l. 1. §. si, l. 3. l. non multum interest 14. & l. obligari, §. si de aucto. tuto. in P. §. tutor autem statim, eo. ap. Inst. vel statim fere postea, l. si quis mihi, §. instum, de acqui. hered. nam post aliquam negotii gestit temporis intercedendum adhibitus consensus non facit auctoritatem, d. §. tutor autem, de aucto. tutor. cum similib. §. Consensus autem sine auctoritate est in his, in quibus minor nihil agit, sed ipse tutor: vtrumque tamen & auctoritas & consensus, partem faciunt administrationis.

De officio, cura, & administratione tutorum. Cap. 3.

- 1 In omni tutela & cura considerantur res, persona, & gesta: quomodo.
- 2 Tutoris auctoritas, quando in acquirendis rebus exigitur pupillo.
- 3 Tutores & curatores an pro pecuniis pupillorum ad vsuras non praebitis, vsuras aut quid praestent vel pretium ex alius pecuniae debitorum illorum.
- 4 Tutores & curatores esse appetunt, qui praeda gaudent, non boni.
- 5 Tutoris & curatoris officium in conseruandis rebus minorum, vel pupillorum quale. Tutor repertorium ante administrationem facere debet, & nisi faciat, in quo tenetur eod.
- 6 Tutor repertorium subit debet gestioni facere ephemeridem, ubi rationes conscribat, recepta & expensa, quas edat finita administratione.
- 7 Tutori remittere non potest pater rationum redditionem.
- 8 Gesta per tutorem non confecto inuentario, pro pupillis, & contra tolerantur.
- 9 Tutor rescicere potius, & conseruare res & adificia pupillorum debet, quam noua incoare.
- 10 Tutoribus non conceditur administratio, nisi satisfecerint rem pupilli saluam fore, exceptis testamentariis.
- 11 Tutoria satisfactio quibus remittatur. Satisfactio iustoria quid, eod.
- 12 Tutores hodie etiam sine satisfactio in Gallia administrant.
- 13 Tutor ne publica velegalia conducat, defendat pupillorum res, & pro eis agat.
- 14 Tutor rebus pupillorum debet diligentiam illam, quam suis bonis paterfam. adhibet.
- 15 Pupillorum & minorum res quomodo, & qua forma, & quando vendi possunt.
- 16 In alienatione rerum minorum requiritur causa.
- 17 Item 2. auctoritas veri tutoris. Tutor sibi auctoritatem, cum pupillo gerens negotium, non praestat directo, eod.
- 18 Item 3. alienatio rerum minorum exigat auctoritatem iudicis, & que sit illa. Sine decreto iudicis vendita pupillus repetit cum fructibus, etiam non restituito pretio, nisi in quantum locupletior, eod.
- 19 Decreti iud. cis vim habet, in alienandis reb. minorum rescriptum principis: prae scribitur post 25. ann. quinquenni, aut 10. vel 20. licet

Item & rati habitio.

- 20 Dos constituta a minore sine tutore, nulla est.
- 21 Res minorum vendita repetitur, vel via nunciatio, vel deceptio- nis seu lesio.
- 22 Tutores & curatores in vendendis fructibus & mobilibus minorum, tempus opportunum debent observare.

¶ Quia igitur defensio seu tuitio versatur in rebus & persona pupilli, & in ipsa persona tutorum: in summa colligimus in omni tutela considerari res, personas & gestionem curae. Agitur autem hic, vel de rebus pupillorum acquirendis, vel de conferuandis, vel de amittendis. In personis actiue, idoneos ad hanc curam subeundam, quae possint excusari, quae reici: passiuue pupillos ipsos. In gestione, modum administrandi, qui conuenitur tractationi rerum & personarum.

¶ In acquirendis rebus, pupillo non semper necessaria est auctoritas officiumque tutoris, & nisi in his, in quibus veremur, ne quidpiam subit damni & detrimenti, vt proximo superioi capite monuimus, exemplo repudiandae vel ad eundem delatae hereditatis. *l. si ad pupillum. 11. de ant. tut. in P. l. cum in vna. §. tutor. de appell. in P. cum similib.* & alius, in quibus si quid minus commode vel damno pupilli fiat, rependitur per administratorem illum tutorem, vt fufioso, vel pube: a curatore, *d. l. si ad pupillum.*

¶ Hac ratione t tutores a legibus, vt sunt, vt supra videretur, commo- nentur, & pecunias pupillorum a steriles: etineant conclusas, sed vel sub faenore mutuo idoneis dent, vnde augeri possint minorum facultates, vel in emtionem praediorum conuertant. *l. 3. de vjur. pupill. lib. 5. C. tit. 36. Paul. l. si tutor constitutus 16. de admin. tut. lib. 26. P. tit. 7.* alioquin vias ipsi met perfolurari vel si idonei non sunt, extra ordinem coercendi, vt ait Paul. *l. ob faenus 50. eod.* Et id ipsum locum habet, si ipsi pecunias in suos conuerterint vti, *l. de vjur. pupill. C. vel neglexerint a consociis exigere, l. 2. C. eod.* Annortandum tamen hodie ex nouella Iustiniani, §. quoniam, vt in i qui si oblig. per bib. hab. res min. & in auct. coll. 6. constit. 2. auct. quae est in prin. tit. C. de admin. tut. necessitatem volu- candi pecunias pupillares & administracionis minorum ad v- suram, ab illo in deluetudine. Et melius esse dicitur dicitur xij. u. m. Cautumque nouissime, pecuniam illam non esse faenerandam, alioquin si fuerit tutor vel curator, mutui subiacere & periculo, nisi eius minoris, cuius suscepta cura mobilis sit substantia: tunc enim solum curato: seu tutoris mutuum cogitur, quod ad dispen- sationem sufficiat idonei tutoris: eiusque rebus: Iniungitur alio- quin, vt eam caute recondat. Quia vt Constantinus ait in *l. lex quae tutores 22. §. hinc accedit de admin. tut. lib. 5. C. tit. 37.* ipsius pecuniae faenerandi vsus, vix dicitur, vix continetur & stabilis est: quae sub- secuto intercedente saepe pecuniam, ad inuicem minorum patrimonia red- ditur. Cui accedere alia ratio potest periculi animae, dum praet- terit pietatis & officii in orphanos exercendi vtilis esse implicat vsus, quam commemorat Iustinianus, §. quoniam, vt in i qui obli. per bib. §. hab. res min. coll. 6. tit. 2. in Nouel. his verbis. Quo- quia t videntur curatores, qui cumque Dei memoriae habent, ad cu- ram d. sicut nec accedere. (Nam plurimis voluntibus ea quae mine, vni sunt, imo in se vertere, amabilis est res & appetibilis.) Videntur aut diffi- cilem esse curatorum causam, propter faeneratorum necessitatem: sancimus nullam necessitatem ex legibus esse, curatoribus, minorum pecunias faenerare. ¶ In conferuandis t rebus tutoris officium cautio- nem maximam habet, officiumque eius ve: futur in eo primum, vt antequam administracione seu tutela suscipiat, repertorium seu inuentarium, apographum seu indicē bono: um faciat, auctori- tate & in praesentia personarum publicarum. Iulian. l. tutor qui repertorium 8. de admin. tut. in P. l. tutores vel curatores, C. eod. alio- quin vt suspectus habetur & infamis *l. fin. arbit. tutel. C.* tanquam dolose versatus, in quantum pupilli inter: est factum non fuisse, ex iurisdictione minoris condemnatur. *d. l. tutor, qui repertorium.* Et idcirco qui non vult indicem conficere, potest etiam vinculis, si vilis pe: sona sit, cogi, *Vp. l. tutor 3. §. tutores, de suspect. tut. lib. 26. P. tit. 10.* ¶ Iura t autem modum & formulam inuentarii perficiendi docent, *l. si §. h. arb. tut. C. l. scimus §. fin. autem dubius, de iur. de- libe. lib. 6. C. §. sancimus igitur, de hered. & sale. in auct. coll. 1. vt opus non sit plura de eo mone: e. Indicio bono: um testato facto, de hinc administracionis gerenda Ephemerides, in quib. rationes & quae recipit, quae impendit, quae gerit conficibat, *Vp. l. 1. §. cf. ficio in. de tutel. & rat. distrah. lib. 27. P. tit. 3.* Haec rationes tutela finita edere & reddere cogitur, §. fin. de adm. tut. *Mod. ff. l. si sine hered. 33. §. Modestinus, in 2. admin. tut.* Reddere enim debet tutor, qui deponit tutelam, ratione de omnibus quae fecit, cum*

facere non deberet: item de his quae non fecit praestando dolum & culpam, & quantum in suis rebus diligenteriam, secundum Vlpiani responsum, *l. 1. de tutel. & ratio distrah.* ¶ Vt non possit t te- lator ei quem instituit tutorem, hanc ratione u conficiendarum & reddendarum necessitatem, emittere, scilicet cauere, vt tutor esset alogistat: cum id ad ius publicum pertinet Iulianus respon- dit in *l. ita autem §. quidam decedens, §. 9. de admin. tut. in P.*

¶ Et proinde t non posse priuatorum sententia committi, *l. ne- mo potest, de leg. 1. l. ius publicum, de pact. in P. l. qui cum iuroribus, de tr. in fact. P. cum similib.* Tolerantur tamen gesta per tutores, quae sine inuenta: i c. nfectione sunt in iudiciis & extra, pro pupillis, & contra pupillos, vt notat Guido Papaeus *q. 330. vbi plura de re- quisitis ante administracionem tutoris.* ¶ Ad hanc t conse: uatio- nem bonorum pertinet, antiqua aedificia minorum facta recta habe: e. & ne labantur fulcra, aut refice: e, *d. l. lex quae tutores, §. ergo, de admin. tut. C.* sicque potius aedificata expedit conferuare, quam noua incoae: aedificia, *l. si de ojer. publ. C. §. Sed t & maio- rem in modum cautum est conse: uationi rerum pupillorum, vt non prius administratio illis concedatur, quam satisfident tuto- res rem pupilli saluam fore, l. 1. 3. §. si de iur. vel curat. qui non sa- tis d. lib. 5. C. tit. 42. §. i. de satisf. tut. l. 1. 2. 3. 4. rem sup. sal. fore, in P. gl. in l. legitimos, de legi. tut. C. demtis testamentariis, quorum fides explorata a pati: e aliam probacionem non exigit, *l. testamen- to datus, de testam. tutel. §. Nisi t ex pluri: bus datis testamento, v- nus solus satisfacionem offerat, vt solus administret, d. l. testam.**

Remittitur t satisfactio patrono in tutela liberti, *l. legitimos, de tuto dat. ab us, & c.* Satisfactio autem nihil aliud est, quam datis fidei- iussoribus securum aliquem facere, *l. 4. §. si de fideiuss. & nomi- na, tit. 1. l. 2. 3. eod.* Constringuntur namque pro satisfactioe fidei- iussores, affirmatores, *l. qui satisf. cog. & nominatores, §. pen. de satisf. tuto. tutorum: interdum quoq; & magistratus, qui non idoneos admittunt tuto: es, distinctione tamen & temperamen- to adhibitis, l. i. de magist. conuenien.* Possunt enim magistratus cogere ipsos tutores satisfactioe, captis pignoribus, *§. fin. de satisf. tuto. vt no immerito illis impetur, si legniter id iusserint.* ¶ Verum tamen t Guido Papaeus *decis. 330.* tradit, posse gerere tuto- rem administracionem satisfactioe non praestita, ex consuetudine curiae: i patriae Delphinialis, quae seruetur & toleratur. ¶ Ad hoc t caput etiam pertinet, ne liceat tutori vel curatori pendente administracione tutela: yedigalia publica conducere. *l. vnic. ne tut. vel cur. v. elig. publ. conduc. lib. 5. C. tit. 41.* ne detrectet iudicium nomine pupilli, sed quoties opus erit, & defendat & in- stituat, *l. 1. §. 2. qui legit. pers. stan. in iudic. hab. cum similib.* Scire quo- que debent sine ea auctoritate agentes, contra pupillos iudicari non posse, & si pro illis possit, non interueniente tutore, *l. non eo minus, C. de proc. vel restituen. dum esse mino: em, l. penul. & fin. si aduer. rem iudica.* ¶ Et in summa, t tutor & curator tenentur in rebus minorum eam diligenciam & curam adhibere, quam bonus paterfam. bona fide suis rebus adhibere solet, *l. generali- ter & l. a iuroribus, de admin. tut. in P. Demosthen. orat. 3. contra A- phobum.* Id ipsum obicit in vrima, inter capita accusationis suspec- ti Aphobi tutoris sui, illud adicit, *ἐν ᾧ τὸν δίκον ἐν ἐπιτοβωῶν, τὸν ἴδιον κλεψύδαρον, καὶ τὸ πατρὸς ἐν τῇ διαθήκῃ γὰρ ἔστιν,* id est, quod nec domum locauit, vt subiret leges, & testamento patris cau- tum erat.

¶ Quod autem t pertinet ad distrahendas res & tutoris sagax consilium & auctoritas exigunt etiam, sine qua pupillus no potest vende: e, *l. pupillus obligari, §. pupillus vendendo, de aucto. tuto.* sed neque ipse tutor passim potest, nisi obseruata formula distrahendi a lege praescripta, *Alexan. imper. in l. tutela pupillorum 7. de admin. tut. lib. 5. C. tit. 37.* Forma porro constat, ex inspectioe naturae rei pupillo: um, & ex solemnitatibus adhibendis. Natura rei alia mobilium quae seruando seruari nequeunt, alia in- utilium, alia vtilium, alia immobilium. ¶ Olim t quippe ex o- ratione habita vel recitata in senatu, *V. prianus. in l. de reb. eorum, qui sub iur. l. vel cura, fin. sine decret. non alien. vel suppon. lib. 27. P. tit. 9.* prohibiti sunt tutores & curatores praedia rustica vel sub- urbana distrahere, nisi id fieri parentes testamento cauisset, *leg. fin. de reb. cor. qui sub iur. in P.* et si tantu as alienum esset, vt ex reb: ceteris non posset exsolui Quo casu praetor vbanus erat ad eundem, vt exultimaret quae possent alienari, obligatiue deberent. Cuius oracionis prohibitio tractata est ad alia bona a Iustiniano, & ad praedia vrbana, seu aedificia & ad mobilia, exceptis illis quae

facere non deberet: item de his quae non fecit praestando dolum & culpam, & quantum in suis rebus diligenteriam, secundum Vlpiani responsum, l. 1. de tutel. & ratio distrah. ¶ Vt non possit t te- lator ei quem instituit tutorem, hanc ratione u conficiendarum & reddendarum necessitatem, emittere, scilicet cauere, vt tutor esset alogistat: cum id ad ius publicum pertinet Iulianus respon- dit in l. ita autem §. quidam decedens, §. 9. de admin. tut. in P.

¶ Et proinde t non posse priuatorum sententia committi, l. ne- mo potest, de leg. 1. l. ius publicum, de pact. in P. l. qui cum iuroribus, de tr. in fact. P. cum similib. Tolerantur tamen gesta per tutores, quae sine inuenta: i c. nfectione sunt in iudiciis & extra, pro pupillis, & contra pupillos, vt notat Guido Papaeus q. 330. vbi plura de re- quisitis ante administracionem tutoris. ¶ Ad hanc t conse: uatio- nem bonorum pertinet, antiqua aedificia minorum facta recta habe: e. & ne labantur fulcra, aut refice: e, d. l. lex quae tutores, §. ergo, de admin. tut. C. sicque potius aedificata expedit conferuare, quam noua incoae: aedificia, l. si de ojer. publ. C. §. Sed t & maio- rem in modum cautum est conse: uationi rerum pupillorum, vt non prius administratio illis concedatur, quam satisfident tuto- res rem pupilli saluam fore, e. l. 1. 3. §. si de iur. vel curat. qui non sa- tis d. lib. 5. C. tit. 42. §. i. de satisf. tut. l. 1. 2. 3. 4. rem sup. sal. fore, in P. gl. in l. legitimos, de legi. tut. C. demtis testamentariis, quorum fides explorata a pati: e aliam probacionem non exigit, l. testamen- to datus, de testam. tutel. §. Nisi t ex pluri: bus datis testamento, v- nus solus satisfacionem offerat, vt solus administret, d. l. testam.

Remittitur t satisfactio patrono in tutela liberti, l. legitimos, de tuto dat. ab us, & c. Satisfactio autem nihil aliud est, quam datis fidei- iussoribus securum aliquem facere, l. 4. §. si de fideiuss. & nomi- na, tit. 1. l. 2. 3. eod. Constringuntur namque pro satisfactioe fidei- iussores, affirmatores, l. qui satisf. cog. & nominatores, §. pen. de satisf. tuto. tutorum: interdum quoq; & magistratus, qui non idoneos admittunt tuto: es, distinctione tamen & temperamen- to adhibitis, l. i. de magist. conuenien. Possunt enim magistratus cogere ipsos tutores satisfactioe, captis pignoribus, §. fin. de satisf. tuto. vt no immerito illis impetur, si legniter id iusserint. ¶ Verum tamen t Guido Papaeus decis. 330. tradit, posse gerere tuto- rem administracionem satisfactioe non praestita, ex consuetudine curiae: i patriae Delphinialis, quae seruetur & toleratur. ¶ Ad hoc t caput etiam pertinet, ne liceat tutori vel curatori pendente administracione tutela: yedigalia publica conducere. l. vnic. ne tut. vel cur. v. elig. publ. conduc. lib. 5. C. tit. 41. ne detrectet iudicium nomine pupilli, sed quoties opus erit, & defendat & in- stituat, l. 1. §. 2. qui legit. pers. stan. in iudic. hab. cum similib. Scire quo- que debent sine ea auctoritate agentes, contra pupillos iudicari non posse, & si pro illis possit, non interueniente tutore, l. non eo minus, C. de proc. vel restituen. dum esse mino: em, l. penul. & fin. si aduer. rem iudica. ¶ Et in summa, t tutor & curator tenentur in rebus minorum eam dil- gentiam & curam adhibere, quam bonus paterfam. bona fide suis rebus adhibere solet, l. generali- ter & l. a iuroribus, de admin. tut. in P. Demosthen. orat. 3. contra A- phobum. Id ipsum obicit in vrima, inter capita accusationis suspec- ti Aphobi tutoris sui, illud adicit, ἐν ᾧ τὸν δίκον ἐν ἐπιτοβωῶν, τὸν ἴδιον κλεψύδαρον, καὶ τὸ πατρὸς ἐν τῇ διαθήκῃ γὰρ ἔστιν, id est, quod nec domum locauit, vt subiret leges, & testamento patris cau- tum erat.

¶ Quod autem t pertinet ad distrahendas res & tutoris sagax consilium & auctoritas exigunt etiam, sine qua pupillus no potest vende: e, l. pupillus obligari, §. pupillus vendendo, de aucto. tuto. sed neque ipse tutor passim potest, nisi obseruata formula distrahendi a lege praescripta, Alexan. imper. in l. tutela pupillorum 7. de admin. tut. lib. 5. C. tit. 37. Forma porro constat, ex inspectioe naturae rei pupillo: um, & ex solemnitatibus adhibendis. Natura rei alia mobilium quae seruando seruari nequeunt, alia in- utilium, alia vtilium, alia immobilium. ¶ Olim t quippe ex o- ratione habita vel recitata in senatu, V. prianus. in l. de reb. eorum, qui sub iur. l. vel cura, fin. sine decret. non alien. vel suppon. lib. 27. P. tit. 9. prohibiti sunt tutores & curatores praedia rustica vel sub- urbana distrahere, nisi id fieri parentes testamento cauisset, leg. fin. de reb. cor. qui sub iur. in P. et si tantu as alienum esset, vt ex reb: ceteris non posset exsolui Quo casu praetor vbanus erat ad eundem, vt exultimaret quae possent alienari, obligatiue deberent. Cuius oracionis prohibitio tractata est ad alia bona a Iustiniano, & ad praedia vrbana, seu aedificia & ad mobilia, exceptis illis quae

facere non deberet: item de his quae non fecit praestando dolum & culpam, & quantum in suis rebus diligenteriam, secundum Vlpiani responsum, l. 1. de tutel. & ratio distrah. ¶ Vt non possit t te- lator ei quem instituit tutorem, hanc ratione u conficiendarum & reddendarum necessitatem, emittere, scilicet cauere, vt tutor esset alogistat: cum id ad ius publicum pertinet Iulianus respon- dit in l. ita autem §. quidam decedens, §. 9. de admin. tut. in P.

¶ Et proinde t non posse priuatorum sententia committi, l. ne- mo potest, de leg. 1. l. ius publicum, de pact. in P. l. qui cum iuroribus, de tr. in fact. P. cum similib. Tolerantur tamen gesta per tutores, quae sine inuenta: i c. nfectione sunt in iudiciis & extra, pro pupillis, & contra pupillos, vt notat Guido Papaeus q. 330. vbi plura de re- quisitis ante administracionem tutoris. ¶ Ad hanc t conse: uatio- nem bonorum pertinet, antiqua aedificia minorum facta recta habe: e. & ne labantur fulcra, aut refice: e, d. l. lex quae tutores, §. ergo, de admin. tut. C. sicque potius aedificata expedit conferuare, quam noua incoae: aedificia, l. si de ojer. publ. C. §. Sed t & maio- rem in modum cautum est conse: uationi rerum pupillorum, vt non prius administratio illis concedatur, quam satisfident tuto- res rem pupilli saluam fore, e. l. 1. 3. §. si de iur. vel curat. qui non sa- tis d. lib. 5. C. tit. 42. §. i. de satisf. tut. l. 1. 2. 3. 4. rem sup. sal. fore, in P. gl. in l. legitimos, de legi. tut. C. demtis testamentariis, quorum fides explorata a pati: e aliam probacionem non exigit, l. testamen- to datus, de testam. tutel. §. Nisi t ex pluri: bus datis testamento, v- nus solus satisfacionem offerat, vt solus administret, d. l. testam.

Remittitur t satisfactio patrono in tutela liberti, l. legitimos, de tuto dat. ab us, & c. Satisfactio autem nihil aliud est, quam datis fidei- iussoribus securum aliquem facere, l. 4. §. si de fideiuss. & nomi- na, tit. 1. l. 2. 3. eod. Constringuntur namque pro satisfactioe fidei- iussores, affirmatores, l. qui satisf. cog. & nominatores, §. pen. de satisf. tuto. tutorum: interdum quoq; & magistratus, qui non idoneos admittunt tuto: es, distinctione tamen & temperamen- to adhibitis, l. i. de magist. conuenien. Possunt enim magistratus cogere ipsos tutores satisfactioe, captis pignoribus, §. fin. de satisf. tuto. vt no immerito illis impetur, si legniter id iusserint. ¶ Verum tamen t Guido Papaeus decis. 330. tradit, posse gerere tuto- rem administracionem satisfactioe non praestita, ex consuetudine curiae: i patriae Delphinialis, quae seruetur & toleratur. ¶ Ad hoc t caput etiam pertinet, ne liceat tutori vel curatori pendente administracione tutela: yedigalia publica conducere. l. vnic. ne tut. vel cur. v. elig. publ. conduc. lib. 5. C. tit. 41. ne detrectet iudicium nomine pupilli, sed quoties opus erit, & defendat & in- stituat, l. 1. §. 2. qui legit. pers. stan. in iudic. hab. cum similib. Scire quo- que debent sine ea auctoritate agentes, contra pupillos iudicari non posse, & si pro illis possit, non interueniente tutore, l. non eo minus, C. de proc. vel restituen. dum esse mino: em, l. penul. & fin. si aduer. rem iudica. ¶ Et in summa, t tutor & curator tenentur in rebus minorum eam dil- gentiam & curam adhibere, quam bonus paterfam. bona fide suis rebus adhibere solet, l. generali- ter & l. a iuroribus, de admin. tut. in P. Demosthen. orat. 3. contra A- phobum. Id ipsum obicit in vrima, inter capita accusationis suspec- ti Aphobi tutoris sui, illud adicit, ἐν ᾧ τὸν δίκον ἐν ἐπιτοβωῶν, τὸν ἴδιον κλεψύδαρον, καὶ τὸ πατρὸς ἐν τῇ διαθήκῃ γὰρ ἔστιν, id est, quod nec domum locauit, vt subiret leges, & testamento patris cau- tum erat.

¶ Quod autem t pertinet ad distrahendas res & tutoris sagax consilium & auctoritas exigunt etiam, sine qua pupillus no potest vende: e, l. pupillus obligari, §. pupillus vendendo, de aucto. tuto. sed neque ipse tutor passim potest, nisi obseruata formula distrahendi a lege praescripta, Alexan. imper. in l. tutela pupillorum 7. de admin. tut. lib. 5. C. tit. 37. Forma porro constat, ex inspectioe naturae rei pupillo: um, & ex solemnitatibus adhibendis. Natura rei alia mobilium quae seruando seruari nequeunt, alia in- utilium, alia vtilium, alia immobilium. ¶ Olim t quippe ex o- ratione habita vel recitata in senatu, V. prianus. in l. de reb. eorum, qui sub iur. l. vel cura, fin. sine decret. non alien. vel suppon. lib. 27. P. tit. 9. prohibiti sunt tutores & curatores praedia rustica vel sub- urbana distrahere, nisi id fieri parentes testamento cauisset, leg. fin. de reb. cor. qui sub iur. in P. et si tantu as alienum esset, vt ex reb: ceteris non posset exsolui Quo casu praetor vbanus erat ad eundem, vt exultimaret quae possent alienari, obligatiue deberent. Cuius oracionis prohibitio tractata est ad alia bona a Iustiniano, & ad praedia vrbana, seu aedificia & ad mobilia, exceptis illis quae

se uando seruari nequeunt, l. lex qua tutores, de administr. tuto. C. l. final. si maior fact. alien. rat. habuer. exceptis quoque necessariis venditionibus solemniter & rite factis. Solemnes autem dicuntur illae si concurrat primum causa, quae fieri venditionem cogat veluti a alienum pupilli, quod aliunde per inquisitionem iudicis constet, non posse extenuari: cum pupillus non habeat in numero pecuniam, non in fructibus conditis, non in reddituum vel obventionum spe, vel in nominibus unde solui possit. Vlpian. l. magis puto, §. 5. non passim, de reb. eor. in P. l. obas alienum. 12. C. de prad. & alius rebus minor. l. b. §. C. tit. 71. Huc pertinet necessitas diuisionis, si maior, qui rem cum minore communem habet ad diuidendum, pupillum vel eius tutorem promouet. l. 1. §. si communis res, de reb. eor. in P. Vlp. l. si pupillorum, eod. tit. l. pen. de prad. & alius reb. minor. C. aut si creditor qui pignori agum a parente pupilli accepit, ius exsequatur, l. 2. si aduer. vend. pig. C. l. 1. §. si communis, & l. si pupillorum 7. §. si pupillus, de reb. eor. qui sub tutela in P. si que de similibus necessariis, l. 1. de prad. & alius reb. minor. §. c. lib. 5. C. tit. 71.

17 ¶ Deinceps. ¶ cum causa alienandi secundo exigitur persona & auctoritas tutoris veri, l. ult. §. si autem, si, rop. publ. pensit. C. non falsi vel eius, qui pro tutore habetur, l. qui neque 8. de reb. eor. in P. l. 2. de eo qui pro tuto. se gestit. Cod. l. 3. de tuto. vel curat. qui non satis, lib. 1. C. tit. 42. Eam autem auctoritatem in negotio quod cum pupillo gerit tutor, non potest sibi praestare directo per consequentiam tamen potest: ut adeundo hereditatem, cuius debitor erat obligatus pupillo, l. 1. de auctori. & consuet. lib. 26. tit. 8. l. quod dicimus 7. & l. pupilla, eod. l. cum quadam, de administr. tut. C.

18 ¶ Item ¶ requiritur iudicis auctoritas, quae causas alienationis, & a alienum & debitum excutiat: decem inquam eius, l. ob as alienum 12. & l. si, §. tot. tit. de prad. & alius rebus min. C. l. si prad. 11. de reb. eor. qui sub tutela in P. l. si fundum 13. §. 1. eod. l. lex qua tutores. C. de administr. tut. quo praetermissio minor postea poterit vindicare alienata, nec tenetur pretium a tutore acceptum refundere emtori, nisi in quantum ditior factus, & quantum in suam utilitatem conuersum fuisse constiterit, l. praeiorum 10. de prad. & al. reb. min. C. Atque non tantum rem tanquam suam vindicat, sed etiam & fructus: si emtor se iurerit minoris fuisse, & ita decretum omiserit, l. 2. & fin. si quis ign. rem mino. esse sine decr. compar. lib. 5. C. tit. 73. l. vni. de repetition. lib. 2. C. tit. 48. omni praescriptione aduersum pupillum cessante, l. 1. d. tit. si quis igno. Neque sufficit hic, causas necessarias venditionis proponere iudici, nisi illae ipsae probentur apud acta, l. minorum 6. de prad. & alius rebus minor. in P. Partes autem iudicis in hoc negotio quales sint, ordine Vlpianus describit, l. magis puto 5. non semper, cum suis versis, de reb. eorum qui sub tut.

19 ¶ Vim tamen habebit ¶ decreti & auctoritatis iudicialis, rescipitum principis permittens alienationem, l. 2. quan. decre. opus non est. C. Sed & praescriptio post 25. annos, incipit aduersus ius venditionis retractanda ex defectu decreti: si post 15. annos aetatis non congeratur, de e venditione, intra 5. annos conuenos: aut de donatione intra decennium inter praesentes, & 20. inter absentes, l. fin. si maior fact. alien. fact. sine decr. rat. habuer. libr. 5. C. tit. 54. vel si expresse ratam habuerit, l. 1. & 2. si maior fact. rat.

20 ¶ Et haec ¶ quae de venditione diximus, ad omnem pertinere puta alienationem, qua pupilli res definit esse, l. non solum 4. si ad resoluendam l. 7. & 8. de prad. & al. reb. mino. C. Sicut in ceteris iuris capitulis, l. fin. de reb. alien. non alien. lib. 4. C. tit. 51. l. 2. de fund. dor. C. Et nominatim Cicero, pro Flacco, de dote constituenda sine tutore: Quaeunque sine tutore auctore est dicta dos inquit, nulla est.

21 ¶ Observamus autem ¶ in retractadis distractionibus rerum immobilium minorum, sine solemnibus factis, methodum duplicem, qua iudicium de illis interpellatur, Nam aut nulla venditionem dicimus, & repetimus via nullitatis: & tunc, ad negotium non pertinet disquisitione quo pretio, vilineam legitimum distracta sint. Aut vero per restitutionem agitur in integrum, & tunc pretii deceptio, & vitilitas sola irritas facit minoris venditiones, etsi interuenierit auctoritas iudicis & tutoris, l. & si is quem,

22 ad tit. de prad. & alius reb. C. ¶ Sed ¶ & in fructibus, reliquisque distrahendis mobilibus, quae debent in pupillorum utilitatem vendi, tutor & curator quoque debent tempus opportunum & vilius, & pretium quo pluri vaneant, observare: alioquin de negligentia, & damno responsuri, l. tutor qui reparatorum, §. si tutor cessauerit, de administr. tut. in P. l. si §. si eod. tit. C. Porro in alia administratione, & actionibus & iudiciis, l. in vniuersi 11. C. qui tut.

dar. poss. lib. 5. tit. 44. considerari curam quoque tutoris & officium, ex superioribus apparuit: cum de verbis finitionis tutela, ad iudicium eum, &c. loquebamur.

Quae Personae tutelam gerere possunt.

Cap. 4.

- 1 Tutrix esse non potest mulier.
- 2 Tutela quomodo, & quale munus publicum est.
- 3 Mater quando & quomodo possit esse tutrix filiorum.
- 4 Tutores quibus moribus repellantur a tutela.
- 5 Debitores & creditores minorum, num tutores vel curatores eorum esse possint.
- 6 Tutores vel curatores legatione fungentes non dantur. Nec qui se ingerunt, serui, milites, ecclesiasticae personae.
- 7 Tutores dandis, qua in illorum persona magistratus observare debet.
- 8 Tutor num Iudeus non Iudaeo dari possit.
- 9 Iudeorum impisiores, & odium in Christianos, & leges in ead. data, prohibentes Christianorum commercia & consuetum.
- 10 Tutores num possint esse pupillorum Christiana & orthodoxa fidei, haeretici.
- 11 Tutores esse non possunt viles, quibus cum testamenti factio non est, maritus uxoris, non socer, nurus, male moratus.
- 12 Tutores vicini quando dari possint.

Non ¶ omnes passim & indiscriminatim personae in hoc tutela munus possunt, sed quae dam excipiuntur, quae vel tutelam gerere non possunt: quia prohibentur, vel quia nolunt, quae se excusant, & immunitatem habeant. Proinde principio accetur: a tutela gerenda mulier, l. tutela plerumque, & l. si de tutel. in P. l. 2. de reg. iur. l. scire oportet 21. de tut. dat. ab iis, & c. lib. 26. P. tit. 5. propter sexus infirmitatem: quippe quod alienam subire defensionem munus est virile, l. alienam defensionem. C. de procur. & publicum & civile munus mulieri subire non conuenit iure, d. l. 2. de reg. iur. l. cum prator, de iudic. P. ¶ Est autem ¶ eius generis tutela, nempe publicum, §. 1. de excus. tutor. ratione auctoritatis, quae tutoribus conceditur: cum ciuim & rerum conseruationi vniuersum considerata, publicam respiciat utilitatem, l. 2. ac iis, qui sunt sui vel alie, tut. in P. §. pen. eod. ap. Insti. l. argentarius, §. 1. de eden. in P. Priuatum autem administratio ne l. athlete, l. 8. §. tutela, de excus. tut. in P. munus: cum priuatum sit, quod ad singulorum commoda pertinet, l. 1. §. huius studii, de iust. & iur. §. huius studii, eod. ap. Insti. ¶ Extra tamen ¶ iuris conueniens regulas, §. matri & auiae concedi placuit tutelam filiorum vel nepotum, l. 2. & auis, matri, quando mul. tut. offic. fung. poss. C. l. omnem, ad Tertul. C. atque in istis naturalis affectio, qua praesumuntur habere curam liberorum, singulari modo iuris alias excludit pugnantis praesumptiones, quae illis prohibere possent. Si tamen testamentato paterno relinquuntur administratrices, dominaeque tutrices sunt, nec alius tutor dari potest: quia per illa verba, dominum & administratricem relinquo, censetur tutrix, quia & tutor censetur dominus bonorum pupillorum, l. qui fundum §. si tutor pro curia, l. interdum §. qui tutelam, de furt. Sed de hoc, & an minor 25. ann. tutrix dari possit, & an teneatur renuntiare secundis nuptiis & Velleiano, num etiam amittat secundis nuptiis tutelam, & ad quid teneatur relicta tutrix, & administratrix sine redditione rationum, vide late Boerium, decr. 124. Papum, Aresto lib. 1. tit. 5. Aresto. 2. Quod si relicta non sit tutrix mater in testamento mariti, vel patris, & alii accipiuntur tutelam, si velit tutelam recte & facile a principe & aequitatis officina, id est, cancellaria, consequetur. ¶ Secundo, ¶ tutores esse nequeunt, l. 1. qui morib. se excusa. C. l. post se scriptum, de excus. tut. in P. l. 3. qui dote tut. vel cura possunt, lib. 5. C. tit. 34. fu. iolus, mutus, caecus, furdus, & si qui vno oculo tantum orbatus est, l. frater tuus 19. C. de excus. tut. lib. 5. tit. 62. ¶ Tertio, perpetua valetudine afflictus arceat a tutela: vel aliqua temporali, quae tamen tunc cum datus est, eum tutorem vrget, §. item propter aduersam valetudinem, de excus. tut. l. non solus, §. fin. & l. idem Vlp. eod. in P. ¶ Quarto, ¶ creditores minorum olim, sicut nec debitores, tutores eis dari poterant, l. creditorem 8. qui dar. tut. poss. C. l. neg. 7. de excus. tut. lib. 5. C. tit. 62. §. item propter, eod. ap. Insti. hodie nequaquam, §. 1. ut ii. qui oblig. perhib. §. hab. res minor. in auct. minoris, qui dar. tut. poss. C. Quinimo si subierint vel acceptauerint tutelam, priusquam iudici vere exposuerint debitum quale sit vel ius quod habet in bonis pupillorum, amittunt debitum si datui tutores eis sint, non etiam testamentarii vel placuisse senatus Gratianopolitano 6. Februarii 1461. notat Philibertus